

S cizími lidmi v cizím pokoji, V.

První den v týdnu jsme se sešli k lámání chleba. Pavel mluvil k bratřím, protože chtěl příští den odjet, a protáhl řeč až do půlnoci. V horní místnosti, kde jsme byli pohromadě, hořelo mnoho lamp. Jeden mladík – jmenoval se Eutychos – seděl na okně, a poněvadž Pavel mluvil už dlouho, upadl do hlubokého spánku a ve spánku spadl z třetího poschodí. Když ho zdvihli, byl už mrtev. Pavel sešel dolů, sklonil se až nad něj, vzal ho do náručí a řekl: „Uklidněte se. Ještě je v něm život.“ Potom zase šel nahoru, lámal chléb a pojezl. Mluvil ještě dlouho až do svítání a pak odešel. (Sk 20, 7–11)

V jednom z troadských domů se sešla skupina křesťanů, aby společně „lámali chléb“. Pavel vyprávěl o svých cestách, prokládal to evangeliem i spisy proroků. Možná mluvil zajímavě, ale mladého Eutycha to až k smrti nudilo. I to očividně patří k bohoslužbám prvních křesťanských komunit.

1. PŘÍPRAVA

„O čem to mluvíte, že jste tak smutní?“ „Jdeš z Jeruzaléma a nevíš, co se tam teď o svátcích stalo?“ „Cožpak jsi nic neslyšel o Ježíši z Nazaretu? O tom prorokovi, který tak mocně kázal a dělal zázraky? Bůh stál při něm a lidé ho měli v úctě.“ (Sk 24, 17–19)

O čem rozmlouváte v těchto dnech vy? Co prožíváte?

S čím přicházíte k dnešní bohoslužbě?

V čem je v dnešní izolované době život křesťanů *nový, jiný, odlišný*?

Dokáže evangelium ovlivňovat náš každodenní život stejně radikálně jako nyní koronavirus?

Jak rozumíme pojmům *radost, naděje, evangelium* při pohledu na rakev?

Jak moc naše chápání víry překonává mentalitu „odpracovaných zásluh“?

V krátké diskuzi si předsedající v hlavě shrne očekávání, touhy a intence účastníků bohoslužby a připraví si vstupní modlitbu podle následujícíhoustru:

Kdo? „Bože, náš Otče...“

Proč? „jsi zamilován do člověka navzdory jeho smrtelnosti; otevíráš nám poklad života a zaháníš strach, že všechno jednou skončí“

Co? „ať hlouběji a smyslně rozvíjíme náš křest a křesťanský způsob života; ať náš křesťanský život čerpá svoji novost a svěžest z události křtu a Kristova vzkříšení“

Jak? „Skrze Krista, našeho Pána.“

2. LÍTOST NAD HŘÍCHY A MODLITBA

Předsedající začne bohoslužbu znamením kříže:

Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.

Toužebně bychom si v těchto dnech přáli, aby Pán Bůh lusk svými neviditelnými prsty a zbavil nás veškerých nemocí a strachů o holý život. Copak by to nedokázal, když je „Všemohoucí“? Nebyl by to dostatečně velký zázrak, který by celý svět přiměl pokleknout? Zcela určitě nebyl. Není snad větším zázrakem člověk, který je ochoten a schopen změnit svůj život v duchu biblické *metanoie*? Ten moment, kdy konečně porozumí Božímu slovu v moci Ducha Svatého a přijme ho za vlastní? Ta chvíle, kdy bez velkých snů a naivních představ uchopí svůj život jako místo, které se posvěcuje tvořivými skutky milosrdenství? Ten okamžik, kdy bolest světa v něm neprobouzí pláč a beznaděj, ale touhu jednat Božími skutky?

Následuje chvíle ticha.

V rámci úkonu kajicnosti je možné si obvyklým způsobem umýt ruce a pronášet u toho slova žalmu 51, 4 „Smyj ze mě, Bože, mou nepravost a očišť mě od hříchu.“

V: Nabízíš nám nové pojetí lidského života, Pane:
smiluj se nad námi.

O: Pane, smiluj se nad námi.

V: Vybízíš nás k důvěře, která se nevzdává bolesti, ani smrti, Kriste:
smiluj se nad námi.

O: Kriste, smiluj se nad námi.

V: Nezříkáš své vlastní lidské křehkosti a smrtelnosti, Pane:
smiluj se nad námi.

O: Pane, smiluj se nad námi.

V: Smiluj se nad námi, všemohoucí Bože,
odpusť nám hříchy a doved' nás do života věčného.

O: Amen.

Zde následuje **modlitba**, která shrne očekávání, touhy a intence účastníků bohoslužby.

3. NASLOUCHÁNÍ PÍSMU

„Jak jste nechápaví a váhaví uvěřit tomu všemu, co mluvili proroci!“ Potom začal od Mojžíše, probral dále všechny proroky a vykládal jim, co se ve všech částech Písma na něj vztahuje. (Sk 24, 25.27)

Synové a dcery Izraele jsou otroky. Zase. Tentokrát jsou na tom ještě hůř než v Egyptě. Ještě nedávno žili v Zaslíbené zemi. Teď je jejich království dobito. Chrám je v troskách. A oni jsou v Babylonii, daleko, předaleko od svých domů. Pokud se Hospodinův „dům“ proměnil v prach, jak ho nyní mohou vzývat? Pokud oni jsou na druhém konci světa, může vůbec Bůh jejich otců zaslechnout jejich modlitby? Izraelští otroci byl stejně naivní jako onehdy král David. Ezechiel jim to trpělivě vysvětloval, ale ani jemu nebylo do smíchu. Abrahámovi potomci umírají daleko od Zaslíbené země. Zemřou, zaniknou, promění se v prach daleko od Hospodinova příslibu. Nebo snad Hospodin Bůh má moc vzdorovat smrti?

Úryvek z knihy proroka Ezechiela.

37, 12–14 (BOG+jäg)

Toto praví Hospodin Bůh: „Hle, já otevřu vaše hroby; z těch hrobů vás vyvedu, můj lide, a přivedu vás do izraelské země. Tu poznáte, že já jsem Hospodin, až otevřu vaše hroby a z těch hrobů vás vyvedu, můj lide! Vdechnu vám svého ducha a ožijete. Usídlím vás ve vaší zemi. Tehdy poznáte, že já jsem Hospodin. Jak jsem řekl, tak konám“ – praví Hospodin.

– Slyšeli jsme slovo Boží.

Skončil svátek Chanuka. V Chrámu opět litaly vzduchem ostrá slova i kameny. „Rouháš se, když říkáš *Jsem Boží syn!*“ „V Žalmu je přeci psáno *Všichni jste bohové* (Žl 82, 6). Jak jinak vysvětlíte skutky, které konám?“ ... a svižným krokem rychle pryč! Za pár měsíců bude svátek Pesach, ten Poslední a Slavný. Ježíš odchází do ústraní. Zůstane v Judsku. Těch několik týdnů bude žít v poušti, v blízkosti Jordánu, tam, kde ještě nedávno působil prorok Jan. Je smysl Ježíšových skutků skutečně tak nesrozumitelný? Copak lidé jen prvoplánově tleskají různým uzdravením a chlebu zadarmo? Proč nechtějí chápat Ježíšovo poslání?

(J – Ježíš; Ž – ženy; O – ostatní; E – evangelista)

Úryvek z evangelia podle Jana.

11, 1–45 (BOG+jäg)

Ten, kterého miluješ, je nemocen: 11, 1–16

E Byl jeden nemocný, Lazar z Betánie, vesnice, kde bydlela Marie a její sestra Marta. To byla ta Marie, která pomazala Pána olejem a utřela

mu nohy svými vlasy. Ten nemocný byl její bratr Lazar. Sestry tedy poslaly k Ježíšovi se vzkazem: „Pane, ten, kterého miluješ, je nemocen.“

J „To není nemoc k smrti, ale k slávě Boží, aby jí byl oslaven Boží Syn.“

E Ježíš měl rád Martu a její sestru i Lazara. Když tedy uslyšel, že je nemocen, zůstal ještě dva dni v místě, kde byl. Potom teprve řekl svým učedníkům:

J „Pojďme znovu do Judska!“

O „Rabbi, nedávno tě chtěli židé ukamenovat – a zas tam jdeš?“

J „Nemá den dvanáct hodin? Kdo chodí ve dne, neklopýtne, protože vidí světlo tohoto světa. Kdo však chodí v noci, klopýtne, protože v něm není světlo.“

Náš přítel Lazar spí, ale jdu tam, abych ho probudil.“

O „Pane, jestliže spí, uzdraví se.“

E Ježíš však mluvil o jeho smrti, ale oni mysleli, že mluví o skutečném usnutí. Ježíš jim tedy řekl otevřeně:

J „Lazar umřel. A jsem rád, že jsem tam nebyl, kvůli vám, abyste uvěřili. Ale pojďme k němu!“

E Tomáš – řečený Blíženec – vyzval ostatní učedníky:

O „Pojďme i my, ať zemřeme s ním!“

Lazarovo probuzení jako znamení: 11, 17–44

E Když Ježíš přišel, shledal, že Lazar je už čtyři dny v hrobě. Betánie byla blízko Jeruzaléma, jen asi patnáct honů od něho. K Martě a Marii přišlo mnoho židů, aby je potěšili v žalu nad bratrem. Když Marta uslyšela, že Ježíš přichází, chvátala mu naproti. Marie zůstala v domě. Marta řekla Ježíšovi:

Ž „Pane, kdybys tu byl, můj bratr by byl neumřel. Ale vím i teď, že ať bys žádal Boha o cokoli, Bůh ti to dá.“

J „Tvůj bratr vstane.“

Ž „Vím, že vstane při vzkříšení v poslední den.“

J „Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i když umřel, bude žít a žádný, kdo žije a věří ve mne, neumře navěky. Věříš tomu?“

Ž „Ano, Pane, věřím, že ty jsi Mesiáš, Syn Boží, který má přijít na svět.“

E Po těch slovech odešla, zavolala svou sestru Marii stranou a řekla jí:

Ž „Učitel je tu a volá tě.“

E Jak to Marie uslyšela, rychle vstala a šla k němu. Ježíš totiž dosud nedošel do vesnice, ale byl ještě na tom místě, kam mu Marta přišla naproti. Když uviděli židé, kteří byli u Marie v domě a těšili ji, že rychle vstala a vyšla, šli za ní; mysleli si, že jde k hrobu, aby se tam vyplakala. Jakmile Marie došla tam, kde byl Ježíš, a uviděla ho, klesla mu k nohám a řekla mu:

Ž „Pane, kdybys tu byl, můj bratr by byl neumřel.“

E Když Ježíš viděl, jak pláče ona a jak pláčou i židé, kteří přišli zároveň s ní, v duchu se rozhorlil, zachvěl se a zeptal se:

J „Kam jste ho položili?“

O „Pane, pojd' se podívat!“

E Ježíš zaplakal, Židé říkali: „Hle, jak ho miloval!“ Ale někteří z nich řekli: „Copak nemohl ten, který otevřel oči slepému, také dokázat, aby on neumřel?“

E Ježíš byl znovu hluboce dojat a přišel ke hrobu. Byla to jeskyně a na ní ležel kámen.

J „Odstraňte ten kámen!“

Ž „Pane, už zapáchá, vždyť je tam čtvrtý den.“

J „Řekl jsem ti přece, že budeš-li věřit, uvidíš slávu Boží.“

E Odstranili tedy kámen. Ježíš obrátil oči vzhůru a řekl:

J „Otče, děkuji ti, že jsi mě vyslyšel. Já jsem ovšem věděl, že mě vždycky vyslyšíš. Ale řekl jsem to kvůli zástupu, který stojí kolem mě, aby uvěřili, že ty jsi mě poslal.“

(mocným hlasem) Lazare, pojď ven!“

E Mrtvý vyšel, ovázan na nohou i na rukou pruhy plátna a s tváří omotanou šátkem.

J „Rozvažte ho a nechte odejít!“

E Mnoho z těch židů, kteří přišli k Marii a uviděli, co Ježíš vykonal, v něj uvěřilo.

– Slyšeli jsme slovo Boží.

Ježíšova příprava na svátky v Jeruzalémě je u konce. Opravdu? Opravdu se mu jeho mesiánské poslání podařilo? Opravdu lidé poznali a přijali život Božího království? Ježíš mluví o spánku a probuzení k životu a učedníci ho nechápou. Mluví o tom, že Lazar „povstane“ k životu, a Marta bezduše odkývá „ano, ano; samozřejmě; věříme tomu; jednou... někdy... v poslední den...“ Když Ježíš stojí před Lazarovým hrobem, všude kolem něho je „slzavé údolí“. Hlasitý pláč a nařikání bývá pronikavé až do morku kostí. Copak nikdo neslyšel jeho slova, že Lazar povstane k životu? Nikdo? Ježíš se zachvěje. Skutečně nikdo? Nikdo! Jakmile si tohle Ježíš uvědomí, hořce zapláče i on. To, že se lidé v tu chvíli mysleli, že to bylo kvůli Lazarovi, už byla jen třešnička na dortu neporozumění.

Kolem Ježíše opět stojí zástup tleskačů, křičí „Ty jsi skutečně od Poslaný od Boha“, mluví o tom jak mu „Věřit!“ a ukazují své znalosti Písma a tradic. Jsou to však lidé dvou světů. Světa „náboženství“, kde se sluší vyznávat pravdu precizními formulacemi, a světa „reality života“, kde si každý nese svůj lidský úděl na vlastních bedrech a padá pod ním únavou a bolestí. Jak nesmírně náročný měl Ježíš svůj úkol. Chtěl ukázat, že náboženství bez reality každodenního života jsou jen prázdná slova. Co člověku pomůžou modlitby, znalosti Písma, zázraky, bohoslužby, když drtivou většinu času svého života „zbožný věřící“ oplakává sám sebe s pocitem, že je na všechno sám?

Lazarovy sestry nahlas vyznávaly víru v Boží moc, ale ve svém srdci už Lazarovi žádnou naději nedávaly. Lazar pro ně zemřel a spolu s tím se odhalila i mrtvolnost jejich vlastního

pojetí „víry“. Jejich nitro se podobalo hrobům Ezechiely vize. A zde opět vyplatí zopakovat: po Ježíšově dlouhém a veřejném ho tato neživotnost víry dohnala k slzám.

Jednou nadějný nazaretský rabbi mluvil v Jeruzalémě s Nikodémem a bavili se o nutnosti se pro Boží království „znova narodit z vody a z Ducha“ (Jan 3, 5). Tehdy to byla akademická diskuze. Ve křtu jsme vpravdě povstali k novému životu. A ne ve smyslu alegorie, nadsázky, podobenství, „jako... až někdy... po smrti...“ Ani jsme při křtu nedostali katolickou obdobu stranické legitimace, ani jsme nebyli uvrženi do prapodivné kontroverze „nesmrtelná duše vs. smrtelné tělo“. Ona *novost* je víc než biologie! Novozákonní Řekové by řekli *mládí i svěžest*. Je to život, který není izolovaný v nějaké náboženské karanténě, ale v chápání sebe sama si bytostně nevystačí sám: *Život s..., Život pro...*

Co s tím? Že náš křesťanský život vypadá stále stejně a postrádá novost i vitalitu? Není to škoda? Vždyť k jeho osvěžení nás každý rok intenzivně mobilizuje celá svatopostní doba.

4. ODPOVĚĎ PÍSMU

*„Zůstaň s námi, neboť se připozdívá a den se už nachýlil.“
Vešel tedy dovnitř, aby zůstal s nimi. (Lk 24, 29)*

Vyznání Lazarovy sestry „Ano, věřím, Pane, že jsi Vzkříšení a Život.“ paradoxně odhalilo prázdnotu jejích slov. Svými ústy vyznávala to, čemu v hloubi svého srdce moc nevěřila. Ostatní tam stáli a mysleli si to samé. Sami nejsme jiní. Celé to *faux pas* je pro nás až příliš pochopitelné. Teprve po Velikonocích, teprve až Ježíšovi přátelé porozumí a přijmou ten šok Nedělního rána, začne jim jejich dosavadní „víra“ připadat dětinská. Ano, bez hlubokého, bytostného odevzdání se velikonočnímu tajemství, jsou slova o *víře, lásce, milosrdenství, bližních a životní naději* jen prázdny pojmy, které zavánějí marxistickým opiem lidstva.

Vyznejme víru, ve které jsme pokřtěni.

Apoštolské vyznání víry

Věřím v Boha, Otce všemohoucího,
Stvořitele nebe i země.

I v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho;
jenž se počal z Ducha Svatého,

narodil se z Marie Panny,
trpěl pod Ponciem Pilátem,
ukřižován umřel i pohřben jest;
sestoupil do pekel,
třetího dne vstal z mrtvých;
vstoupil na nebesa,
sedí po pravici Boha, Otce všemohoucího;
odtud přijde soudit živé i mrtvé.

Věřím v Ducha Svatého,
svatou církev obecnou,
společenství svatých,
odpuštění hříchů,
vzkříšení těla a život věčný.

Amen.

Modlitby věřících

Apoštol Pavel nás vybízí, abychom se ve shromáždění věřících obraceli k Bohu prosbami, přímluvami i díky.

Určitě ho máme i za co chválit. (srov. 1 Tim 2, 1-2; Zj 7, 12)

Doporučuji v návaznosti na slyšené Boží slovo ve společném rozhovoru zformulovat 2× chvály, 2× díky, 2× prosby a 2× přímluvy. Až se budou jednotlivá zvolání pronášet, jako odpověď lidu lze použít „**Přijď, Pane Ježíši!**“ (Zj 22, 20; poslední slova Písma).

5. MODLITBA PÁNĚ

*„Což nám nehořelo srdce,
když k nám na cestě mluvil a odhaloval smysl Písma?“ (Lk 24, 32)*

Otče náš, jenž jsi na nebesích,
posvěť se jméno tvé.
Přijď království tvé.
Buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi.
Chléb náš vezdejší dej nám dnes.
A odpusť nám naše viny,

jako i my odpouštíme našim viníkům.
A neuveď nás v pokušení,
ale zbav nás od zlého.
(Neboť tvé je království i moc i sláva navěky.)
Amen.

6. DOBROŘEČENÍ

Apoštol Petr nás povzbuzuje: (srov. 1 Petr 1, 3.4a.6.7a)

„Buď veleben Bůh a Otec našeho Pána Ježíše Krista!
Pro své nesmírné milosrdenství nás znovu zrodil
k živé naději zmrtvýchvstáním Ježíše Krista,
k dědictví nezničitelnému, neposkvrněnému a nevadnoucímu.
A proto jásejte, i když vás nyní musí ještě na krátký čas trápit všelijaké
zkoušky, aby se osvědčila vaše víra, vzácnější než pomíjející zlato.“

Účastníci se žehnají znamením kříže:

V: Dej nám, Bože, své požehnání,
chraň nás všeho zlého a doveď nás do života věčného.

O: Amen.

V: Dobrořečme Pánu.

O: Bodu díky.

V ideálním světě by nyní následovala hostina, nebo alespoň drobné občerstvení.

*Když byl s nimi u stolu, vzal chléb, pronesl nad ním požehnání, rozlámal ho
a podával jim. Vtom se jim otevřely oči a poznali ho. (Lk 24, 30.31a)*